

6. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19 жовтня 2017 р. № 2168-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19>

7. Відновлення сектору охорони здоров'я України: пропозиції на наступні 10 років. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/05/3/699728/>.

8. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я : навчальний посібник / В. І. Борщ, О. В. Рудінська, Н. Л. Кусик. Херсон : Олді+, 2022. 264 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-406-4-25>

АКТУАЛЬНІСТЬ СТВОРЕННЯ БАГАТОПРОФІЛЬНИХ КЛІНІК В СЕГМЕНТІ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Кусик Наталія Львівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна*

Птяшко Дмитро Валерійович

*магістр за спеціальністю 073 – Менеджмент
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна*

Реабілітація, як наукова і практична дисципліна, почала розвиватися в Україні у 60-х роках ХХ століття, але була обмежена санаторно-курортною системою, яка не задовольняла потреби пацієнтів з інвалідністю та хронічними захворюваннями. З 1991 року Україна почала реформувати національну систему охорони здоров'я, зокрема сферу реабілітації. Так, було прийнято Закон України “Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”, який закріпив право інвалідів на реабілітацію та асистивні технології [1].

У 2005 році було прийнято Закон України “Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні” та розроблено національну програму реабілітації інвалідів на 2006 – 2010 роки, яка передбачала створення єдиної системи реабілітації, забезпечення доступності та якості послуг, покращення матеріально-технічної бази, підготовку кадрів та наукове забезпечення [2].

У 2014 році Україна підписала Конвенцію ООН про права людей з інвалідністю, яка зобов'язує державу гарантувати повне та ефективне залучення людей з інвалідністю до суспільного життя на рівних умовах з іншими [3].

У 2018 році було введені зміни до професійних стандартів, які визначили перелік професій, пов'язаних з активною реабілітацією, таких як: фізіотерапевт, ерготерапевт, логопед, психолог тощо [4].

У 2020 році був прийнятий за основу проект Закону України “Про реабілітацію осіб з обмеженнями життєдіяльності”, який передбачає створення єдиної системи реабілітації з урахуванням потреб кожної людини та забезпечення доступності та якості послуг [5].

Динаміка споживання послуг медичної реабілітації за 2015 – 2023 роки була такою: 2015 р. – 1,8 млн. послуг, 2016 р. – 1,9 млн., 2017 р. – 2,0 млн., 2018 р. – 2,1 млн., 2019 р. – 2,2 млн., 2020 р. – 1,5 млн., 2021 р. – 1,3 млн., 2022 р. – 1,2 млн. У 2020 – 2022 рр. у зв'язку з пандемією COVID-19 та війною спостерігався спад у наданні та споживанні реабілітаційних послуг. Але, у першому півріччі 2023 року в Україні вже було надано 0,9 млн. послуг з медичної реабілітації, що на 30,8% більше, ніж у першому півріччі 2022 року [6]. На ринок реабілітаційних послуг вийшла така нова медична послуга, як VR – реабілітація (реабілітація з використанням віртуальної реальності).

Сьогодні в Україні на різних стадіях будівництва перебувають десятки реабілітаційних центрів, переважно орієнтованих на реабілітацію військових після поранень та травм. Наразі пацієнти з такими захворюваннями, як інсульт, розсіяний склероз, церебральний параліч, хвороба Альцгеймера або Паркінсона, станами після великих операцій або дорожньо-транспортних пригод, та іншими станами, які значно обмежують рухливість та соціальну взаємодію, майже позбавлені належного доступу до фізичної терапії та реабілітаційних послуг.

Створення принципово нових реабілітаційних клінік, які здатні ефективно надавати комплексну реабілітацію в декількох напрямках одночасно, є актуальним питанням сьогодення. Функціонування таких клінік має бути спрямоване на вирішення гострої проблеми відсутності реабілітаційного етапу в медичному обслуговуванні, що поширена по всій Україні (табл. 1). Представлена таблиця складена авторами за даними МОЗ України, Державного закладу «Центр громадського здоров'я України», Державної служби статистики України. На сьогодні більшість пацієнтів, на жаль, не мають доступу до якісної медичної реабілітації як в амбулаторному варіанті, так і, особливо, в стаціонарному.

Кількість пацієнтів з деякими захворюваннями та станами в Україні

За захворювання або стан	Кількість пацієнтів в Україні (осіб)
Аутизм	167 827
Дисплазія кульшового суглоба	41 984
Дитячий церебральний параліч (ДЦП)	41 984
Ендопротезування тазостегнового суглоба	20 992
Інсульт	1 259 507
Коксартроз тазостегнових суглобів, ожиріння	2 099 178
Множинний склероз	20 992
Перелом шийки стегна	41 984
Політравма (ДТП)	209 918
Сколіоз	419 836
Ревматоїдний артрит	125 951

Можливість отримання якісної медичної реабілітації в амбулаторному та стаціонарному варіантах є абсолютно нагальною проблемою для України. Окрім того, важливо запропонувати не просто комплексну реабілітацію, дуже важливо запропонувати принципово новий рівень навчання самостійної реабілітації за межами закладу та якісно новому способу життя на зміну стереотипу “короткого життя” для підтримки здоров’я та довголіття.

Реалізація проєктів зі створення принципово нових реабілітаційних клінік, за наявного на сьогодні рівня ризиків, є дуже вартісним напрямком діяльності [7]. Такі великі бізнес – проєкти потребують об’єднання зусиль та ресурсів як держави, так й приватного бізнес – сектору: національних та міжнародних інвесторів, а також й громадського (суспільного) сектору: професійних спілок, благодійних фондів, громадських організацій і т.п.

Література:

1. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України № 875-ХІІ від 21.03.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>.
2. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України № 2961-IV від 06.10.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>

3. Конвенція ООН про права людей з інвалідністю. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text

4. Відомості про професійні стандарти: Національне агентство кваліфікацій. URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandarts>

5. Про реабілітацію осіб з обмеженнями життєдіяльності: проєкт Закону України № 3668. URL: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-reabilitatsiyu-osib-z-obmezhennyami-zhittediyalnosti>

6. Державний заклад «Центр громадського здоров'я України» : офіційний веб-сайт. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>

7. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я : навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.

8. Рудінська О., Кусик Н., Жмай О. Імплементція синергії функцій менеджера та лікаря в управлінській діяльності на прикладі клінік Одеського національного медичного університету. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-104>.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-406-4-26>

ДЕЯКІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРИВАТНИХ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Кусик Наталія Львівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна*

Яблончук Вікторія Георгіївна

*магістр за спеціальністю 073 – Менеджмент
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна*

Незважаючи на перешкоди та складності, приватний медичний сектор, орієнтований на ринковий розвиток, є однією із самих динамічних галузей національної економіки.

Приватний медичний сектор діє в умовах конкурентного середовища й міцно займає свої позиції на ринку медичних послуг. У приватному медичному секторі усі інвестиційні ресурси спрямовані на те, щоб